

tuto přízeň spláceli nejen názvem ulice (později i náměstí před Terezkou bránou), ale také třeba portrétem, který Jan Kryštof Handke vytvořil již v roce 1747 na nejčestnějším místě proslulého radničního orloje. Je sice pravda, že při obnově této olomoucké památkové výjimečnosti v letech 1810-1811 zde Marii Terezii nahradil portrét jejího vnuka císaře Františka I., ale za další rekonstrukce před rokem 1898 vymaloval vídeňský malíř Bitterlich na přání městské rady na stejné místo opět podobu již dávno zesnulé panovnice, v Olomouci však stále vděčně vzpomínané patronky Marie Terezie. Po pravdě řečeno, v čase, kdy už bylo veřejné mínění v Olomouci nesmiřitelně rozděleno na dva národnostní tábory, byla památka na Marii Terezii živější mezi těmi, co mluvili německy, počítaje v to především čistě německé obecní zastupitelstvo. Když pak po státním převratu v roce 1918 zvítězil český živel, snaha odčinit „národní pokoření pod třistaletou vládou Habsburků“ postihla i dávný kult Marie Terezie. Ještě dříve, než k tomu vyzýval dokonce zákon, byl už v roce 1918 odstraněn štítek s iniciálami F.M.T. z městského znaku a Terezká ulice dostala název Havlíčkova. V roce 1925 malíř Jano Köhler nahradil také císařovnin portrét na znovu opravovaném orloji alegorickou postavou ženy v hermelínovém plášti a s markraběcí korunou na hlavě - symbolem Moravy. A „císařské hody“ o první červencové neděli se slavily naposled, už když vypukla I. světová válka. Na památku nám zůstala jen Terezká brána.

DATA: budova bývalé olomoucké zbrojnice

Stavba: ze 70tých let 18. století

oprava budovy: první dekády 20. století

SLOHOVÉ URČENÍ: I. stavební etapa ze 70tých let 18.
Pozdní baroko/klasicismus

AUTOR: neznámý

Památkové prvky z kovu: dobové repliky z 90tých let 20. století

Kovářství Běhal, Olomouc

repliky probíjené mříže sklepních oken z hranolu

Sponované repliky barokní mříže oken v I.NP

Předchozí restaurátorské zásahy: neznámé

Termín průzkumu: květen 2020

Materiál a technika opracování: kulatina, pásovina

SOUPIS PRVKŮ

Probíjené mříže sklepních oken:

velikost cca. 440 x 1250 mm

Počet kusů:

průčelní východní fasáda: 7 ks

uliční jižní fasáda: 0 ks

uliční severní fasáda: 9 ks

uliční západní fasáda: 0 ks

Sponované mříže oken I. NP:

velikost cca. 1350 x 2300 mm

Počet kusů:

průčelní východní fasáda: 7 ks

uliční jižní fasáda: 9 ks

uliční severní fasáda: 9 ks

uliční západní fasáda: 12 ks

POPIS SOUČASNÉHO STAVU

MŘÍŽE SKLEPNÍCH OKEN

celkem 16ks

Mříže složená ze tří vodorovných respektive sedmi svislých hranolových, vzájemně probíjených prutů, ukotvených do mohutných pískovcových ostění. Velikost mříže cca 440 x 1250 mm. Mříže chybí (jsou nahrazeny kryty tahokovem) na jižní uliční fasádě (ulice Wurmce Wurmova) a na fasádě západní (ulice Křížkovského).

MŘÍŽE OKEN V I. NP

celkem 37ks

Mříž je zhotovena z vykovaných ocelových plochých prutů obdélníkového profilu. Naohýbané ocelové pruty jsou k sobě upevněny kovanými sponami ve tvaru hraněného C. Výsledný síťový vzor mříže, je typicky barokní.

RESTAURÁTORSKÝ PRŮZKUM

Průzkum památky byl proveden vizuální metodou a skalpely na místě v měsíci květen až červen 2020 na místě samém. Byl zhodnocen stav uvedených kovářských prvků a na jeho základě vypracován tento návrh. Průzkum byl zaměřen na zjištění rozsahu destrukcí a poškození kovových prvků – mechanických poškození, letité poškození povětrnostními vlivy, výskyt koroze, trhlin a narušení statiky etc.

Letitou absencí odborné údržby (čištění, odstraňování starých a použití nových nátěrů, tzn. časté nevhodné překrývání jednoho nátěru barvou druhým, překrývání rzi etc). U některých nosných prvků dochází k vychýlení z vertikály (profily a ukotvení do ostění z pískovce respektive štuky)

Památku nutno podrobit restaurátorskému zásahu a zamezit tak prohloubení zjištěných poškození, zejména zabránit postupu koroze, trhlin, ukotvit a zajistit všechny umělecko-kovářské prvky a nezbytně citlivě doplnit mechanická novodobá poškození.

Restaurátorský zásah musí být zaměřen především na:

- důkladnou revizi osazení veškerých mříží oken a sklepních oken
- ponechání mříží in situ
- provedení opálení starých nánosů barev po provedení sond a dohodě o dalším postupu prací se zástupci památkové péče a autorského dozoru
- provedení opískování všech kovových částí
- nezbytné je doplnění mechanických poškození
- šopování (plamen + zinek)
- citlivé barevné sjednocení nátěrem

RESTAURÁTORSKÝ ZÁMĚR

POPIS STAVU PAMÁTKY – MŘÍŽE SKLEPNÍ PROBÍJENÁ

16ks

Jedná se o 37 ks probíjených mříží z hranoloviny. Prvky, které jsou silně napadené korozí budou kompletně šetrně, nebudou demontovány.

- Mříže budou ponechány a restaurovány na místě samém
- Budou odborně a šetrně demontovány jednotlivé kusy mříží
- Budou provedeny sondy na zjištění případné polychromie, která nebyla zjištěna při sondách in situ formou stratigrafie na zkoumaných částech včetně mikroskopického průzkumu
- Budou provedeny sondy na zjištění statické stability památky a stavu jejího poškození
- Bude provedeno šetření stavu spojů nýtů/šroubů
- Jednotlivé části budou repasovány/restaurovány tak, aby nebyla potlačena historická hodnota prvků
- Bude provedeno šetrně otryskáním jemným křemičitým pískem za použití tlaku maximálně do 3 atmosfér, aby nedošlo k poškození prvků. Další práce budou provedeny ručně za použití od koroze kartáči, škrabkami, skalpelem, šopováním.
- Dále bude provedeno chemické ošetření (benzyl-alkohol, kyselina citronová, ethanol, technický benzín, technický petrolej, solventní nafta a příměs taninu) Místa prvků, která jsou napadena ve větší míře bude tato směs aplikována několikrát za sebou nebo bude použit NaOH
- Dočištění bude provedeno chemicky prostředkem PETRONEX

- po pečlivém přečištění bude provedeno žárové zinkování, poté případně důlčikové koroze tmelení vhodnými tmely
- po konzultaci se zástupci investora respektive památkové péče bude rozhodnuto o podobě a barvě nátěru mříží
- základní nátěr mříží bude proveden olejovou barvou nebo suříkem ve lněné fermeži, nátěry budou aplikovány ve dvou vrstvách
- vrchní nátěr mříží bude proveden barvou ve dvou vrstvách, odstín bude zvolen na základě stratigrafie
- práce budou pečlivě fotodokumentovány po jednotlivých etapách
- bude vyhotovena ZÁVĚREČNÁ RESTAURÁTORSKÁ ZPRÁVA, která zrekapituluje provedené práce v textu a v příloze s fotodokumentací

PŘI RESTAURÁTORSKÝCH PRACÍCH JE ZAPOTŘEBÍ ÚZKÁ SPOLUPRÁCE KAMENÍKA A KOVÁŘE STRAN ZAJIŠTĚNÍ NEPOŠKOZENÍ DOBOVÝCH PÍSKOVCOVÝCH / ŠTUKOVÝCH PRVKŮ OSTĚNÍ PAMÁTKY

POPIS STAVU PAMÁTKY – MŘÍŽE OKENNÍ PROPOJENÁ SPONAMI

37ks

Jedná se o 37 ks typologicky barokní mříže z pásoviny, ohýbané, vzájemně propojené sponami. Prvky, které jsou silně napadené korozí budou kompletně šetrně, nebudou demontovány.

- Mříže budou ponechány a restaurovány na místě samém
- Budou odborně a šetrně demontovány jednotlivé kusy mříží
- Budou provedeny sondy na zjištění případné polychromie, která nebyla zjištěna při sondách in situ formou stratigrafie na zkoumaných částech včetně mikroskopického průzkumu
- Budou provedeny sondy na zjištění statické stability památky a stavu jejího poškození
- Bude provedeno šetření stavu spojů nýtů/šroubů
- Jednotlivé části budou repasovány/restaurovány tak, aby nebyla potlačena historická hodnota prvků
- Bude provedeno šetrně otryskáním jemným křemičitým pískem za použití tlaku maximálně do 3 atmosfér, aby nedošlo k poškození prvků. Další práce budou provedeny ručně za použití od koroze kartáči, škrabkami, skalpelem, šopováním.
- Dále bude provedeno chemické ošetření (benzyl-alkohol, kyselina citronová, ethanol, technický benzín, technický petrolej, solventní nafta a příměs taninu) Místa prvků, která jsou napadena ve větší míře bude tato směs aplikována několikrát za sebou nebo bude použit NaOH
- Dočištění bude provedeno chemicky prostředkem PETRONEX
- po pečlivém přečištění bude provedeno žárové zinkování, poté případně důlčikové koroze tmelení vhodnými tmely
- po konzultaci se zástupci investora respektive památkové péče bude rozhodnuto o podobě a barvě nátěru mříží
- základní nátěr mříží bude proveden olejovou barvou nebo suříkem ve lněné fermeži, nátěry budou aplikovány ve dvou vrstvách

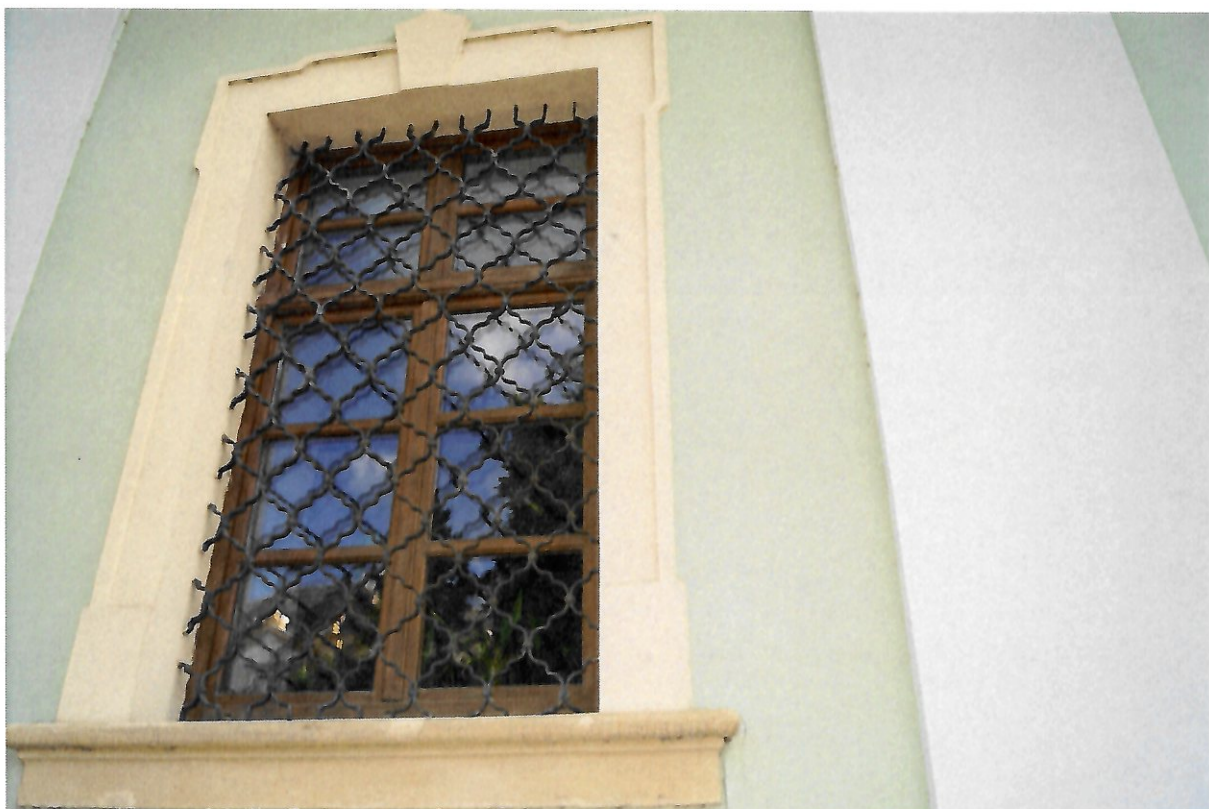
- vrchní nátěr mříží bude proveden barvou ve dvou vrstvách, odstín bude zvolen na základě stratigrafie
- práce budou pečlivě fotodokumentovány po jednotlivých etapách
- bude vyhotovena ZÁVĚREČNÁ RESTAURÁTORSKÁ ZPRÁVA, která zrekapituluje provedené práce v textu a v příloze s fotodokumentací

PŘI RESTAURÁTORSKÝCH PRACÍCH JE ZAPOTŘEBÍ ÚZKÁ SPOLUPRÁCE KAMENÍKA
A KOVÁŘE STRAN ZAJIŠTĚNÍ NEPOŠKOZENÍ DOBOVÝCH PÍSKOVCOVÝCH /
ŠTUKOVÝCH PRVKŮ OSTĚNÍ PAMÁTKY

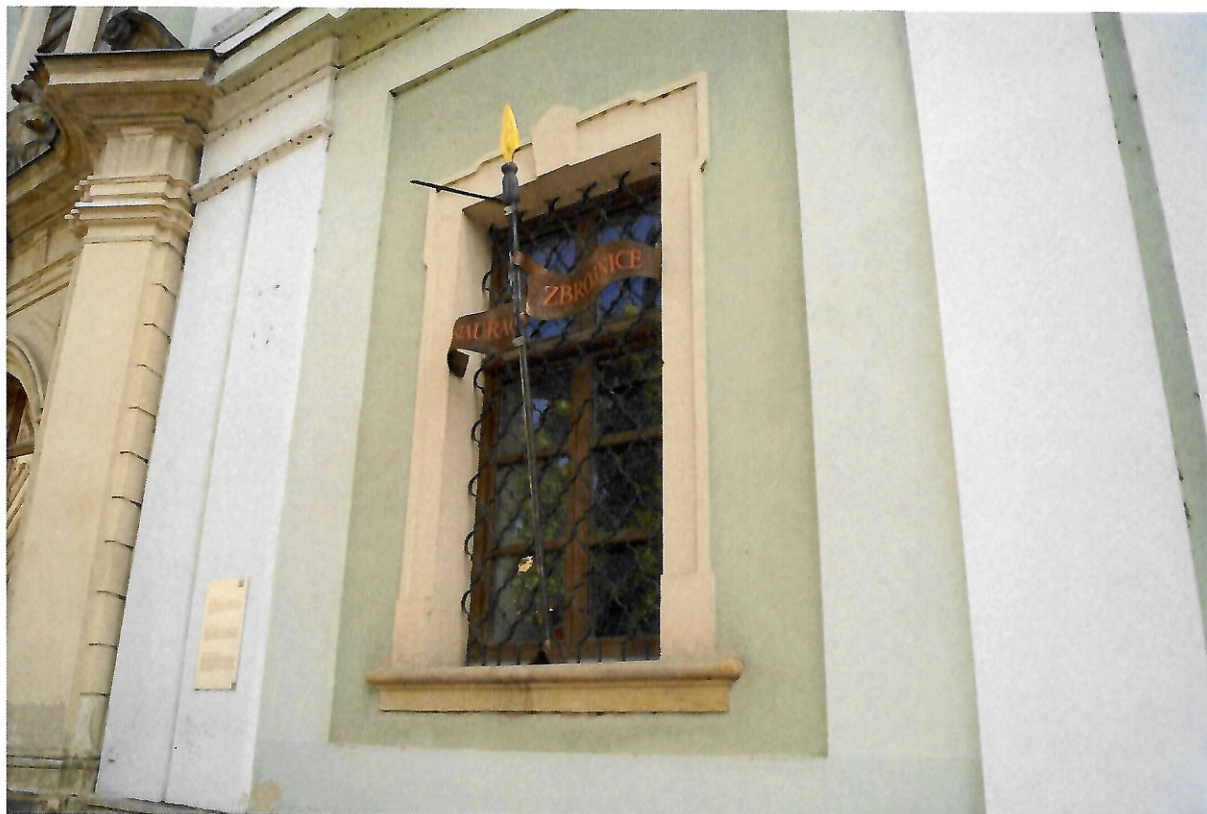
ORIENTAČNÍ FOTODOKUMENTACE

VÝCHODNÍ (PRŮČELNÍ) FASÁDA

ZÁPADNÍ ULIČNÍ FASÁDA

